

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník pěch. Adolf Hůlka.

K V Ě T E N 1937.

Plukovník pěch. Miroslav B e r k a:

Obrana v naprosté rovině s porostem.

I.

Vojenská literatura vlastní i cizí, uvádějíc zkušenosti ze světové války, zmiňuje se velmi zřídka o bojích v naprostých rovinách s porostem jednak proto, že rozhodné boje byly sváděny většinou v terénu odkrytém (volném), jednak proto, že se uplatňuje názor, raději se jim vyhnout, poněvadž nemají značnějšího významu, nebo se snad soudí, že se valně neliší od bojů na druhých místech.

Roviny s porostem nebudou lákat útočníka vybaveného materiálními a technickými prostředky, jako dělostřelectvem a ŮV., protože se tu setkávají se značnými obtížemi. Spíše je budou vyhledávat ti, kdo budou chtít nedostatek těchto prostředků nahradit dobře vycvičenou a morálně připravenou pěchotou.

Je to tedy především pěšák, který má na bojištích, ať je terén jakéhokoliv druhu, úkoly nejdůležitější, nejodpovědnější a nejtěžší. On rozhoduje o výsledku boje tím, že nepříteli ničí, dobývá terén, obsazuje jej a drží proti nepříteli. Ostatní zbraně pracují k jeho podpoře.

Boje v těchto prostorech mají bez odporu své zvláštní vlastnosti, které budou v některých případech vojsku pomáhat, v jiných překážet, což nutí k vypětí všech sil.

Proto je třeba stanovit nějaké zásady pro boj v naprostých rovinách s porostem, které mají určitý a trvalý vliv na taktické situace. Tyto zásady pak musí znát nejen velitelé pěchoty, ale i dělostřelectva, ŮV. a lektectva, aby se dosáhlo vzájemné spolupráce, která je v tomto terénu velmi těžko proveditelná.

Pro naši armádu je dokonalý výcvik boje v těchto prostorech zvláště důležitý, protože takové prostory máme při jižních státních hranicích.

II.

V letním období, kdy podle válečných zkušeností můžeme soudit, že budou v největší míře sváděny rozhodné bitvy, je terén různě porostlý.

Jsou to obilniny a traviny, které dosahují 1—2 m výše a jimiž jsou osety často velké lány, oddělené od sebe různě širokými mezemi s mnoha cestami různého stupně sjízdnosti, většinou však špatnými. Postup tedy je nesnadný, často možný jen pro pěchotu a jezdeckto; ostatní zbraně, dělostřelectvo, ŮV., motorisované jednotky, dále trény je možno do takového terénu pustit jedině po důkladném průzkumu cest.

V těchto prostorech najdeme často množství cest, které nejsou zakresleny v mapách, z nichž se pak mnohé ztrácejí, ústíce do jednotlivých polí. Nejsme-li velmi opatrní, mohou nás svést z pravého směru.

Terén sám je tedy velmi obtížný i pro pěchotu, protože pohyb znesnadňuje nepatrný rozhled.

Ještě nebezpečněji působí na boj kukuřice, slunečnice, křoviny a vinice, protože jsou hustší, stvoly mají silnější a u vinné révy je i podrost; pohyb v tomto porostu je proto velmi obtížný a výhled nejvíce na 2—3 m. Skupiny a řady stromů, rovněž živé ploty usnadňují orientaci a zamezují pozemní pozorování, omezují však podle své hustoty a druhu pozorování palbu i její účinky.

III.

Čím více se zdokonalují zbraně, tím více vzrůstá význam terénu, který nám poskytuje skryt před zhoubnou palbou. Proto nabývají po této stránce důležitosti i roviny s porostem. Porosty a zejména obilniny mají tu vlastnost, že nejsou stálé. V době trvání mají velký vliv ať příznivý nebo nepříznivý na operace vojsk. Bude tu proto mnoho záležitostí na zvyku velitelů i vojska. Ti, kteří znají vlastnosti takovýchto porostů a umějí jich využít v svůj prospěch, budou vždy ve velké výhodě proti málo obeznámenému nepříteli. Naopak, kdo nezná vlastnosti těchto porostů, bude zklamán a poražen bez ohledu na množství a jakost svých vojsk i prostředků materiálních.

Porosty překážejí zejména ve volném disponování, neboť omezují pozorování. Tím se postup zdržuje, svazky jednotek se uvolňují, spojení se ruší a orientace znesnadňuje.

P-I-2, čl. 127 praví:

„Terén rovný a holý dovoluje sice přehled a velení u malých jednotek, ale ztěžuje je pro nedostatek pozorovatelen u jednotek větších. Umožňuje využití plochosti dráhy střely, ale omezuje přestřelitelnost a tím také možnost členit zbraně do hloubky. Prozrazuje pohyb, v palbě jej pro nedostatek krytů velmi znesnadňuje a překvapení téměř úplně znemožňuje.“

Terén rovný a částečně pokrytý omezuje pozorování a palbu, skrývá pohyb a umožňuje překvapení. Skupiny a řady stromů, živé ploty, hráze, porosty a stavby zamezují zvláště dobře pozemní pozorování.“

Ztížená orientace způsobuje, že se každá jednotka cítí osamocena. Je-li tudíž omezeno nebo znemožněno pozorování, chybí vyhledávání zpráv pozorováním.

V tomto terénu, jde-li o rozsáhlé lány, je pak velmi těžké zachovat směr, poněvadž chybějí vzdálené orientační body. Proto může jednotka velmi snadno zabloudit a není s to ani zjistit své stanoviště. Jedinými skutečně spolehlivými prostředky k udržení směru jsou jednak cesty, jednak údaje busoly. Někdy mohou přispět k orientaci i vodní toky a inundační hráze.

Místní orientace je ještě mnohem nesnadnější. Často bude třeba měřit uraženou vzdálenost od nějakého nepochybně zjištěného bodu, abychom mohli určit své stanoviště. To bude zvláště důležité, až budeme vyžadovat dělovou palbu. Znesnadněná orientace může způsobit, že jednotky ztratí směr a vyjdou na jiné místo, než bylo určeno, a k tomu ještě opožděně; jindy zase mohou nepřítele neočekávaně napadnout a získat tak nahodilý úspěch, jindy dokonce si mohou způsobit vlastní jednotky ztráty navzájem.

Roviny s porostem jsou též překážkou spojení, a to jak velitelského, tak bočního a mezi zbraněmi. Nejhorší pak je spojení s dělostřelectvem, kterému schází jeho hlavní prostředek — pozorování.

K spojení nemůže se využít všech pojitků. Spojky snadno zbloudí. Užití cyklistů a motocyklistů je omezeno na dobré cesty. Pozorování je nemožné,

proto i optická signalisace je téměř nemožná, osvědčí se jen rakety, ale ty prozrazují pohyb a mohou způsobit i požáry.

Celkem možno říci, že výkonnost spojení v rovinách s porostem je značně snížena a potřebuje více času i lidí k dodávání rozkazů i hlášení.

Ze všech pojítek jsou nejlepší telefon, radiotelegraf a radiofonie, někdy i štafety, které terén vhodně skryje; ale v údobí srážky se ocitají v palbě, poněvadž v rovině není krytých prostorů.

Tím je znesnadněn výkon velení, a proto nelze dobře manévrovat podle okamžité situace. Manévr může být proveden jen ve svazku malých jednotek (rot) a podle myšlenky předem pojaté — tedy schematicky. Vhodné příležitosti k manévru se buď vůbec nepostřehnou nebo se jich nemůže hned využít.

Je tedy třeba prostředky decentralisovat.

Účinek pěchotních zbraní je značně zmenšen, protože nelze využít dostřelu zbraní, hlavně kulometů, minometů a KPÚV. Střelba podle výšky porostu se dá přirovnat k střelbě v noci, kdy je výsledek více závislý na zajištění než provozované palbě. Tyto zbraně se proto lépe uplatní na cestách a mezích; leč ani tam není jejich výkonnost úplná, protože mohou takto střílet v jediném směru. Mimo to, protože nemohou střílet neustále, může útočník snadno přeběhnout místo nebo cestu, aniž obránce jeho úmysl předem zpozoruje. Jde zde tedy o ztrnulý systém zajištěných paleb jako v noci, kde působí obtíže odhadnutí včasného spuštění překrad. K tomu přistupuje, že je značně omezeno přestřelování, které je dobře možné v nerovném terénu i v noci, a téměř vyloučeno prostřelování, které znemožňuje množství odražených střel o stvoje podrostu. Poměrně dobře se dá využít zbraní pro boj zblízka, které kostru palby vhodně doplní.

Použití ÚV. je podmíněno důkladnou obhlídkou terénu. Sestava musí být hustá, aby se zabránilo obránci skryt prostředky a oddělit ÚV. od pěchoty, jak uvádí tento historický příklad.

„Dne 2/6 1918 podnikl prapor 167. francouzského pluku s četou tanků nezdařený protiútok na dvorec St. Paul a Javage. Velitel čtyř tanků podal o průběhu boje toto hlášení: Ve 4 hod. vyrazila četa v proudu z průseku a rozvinula se v bojový šik. Při tom kulometný tank levé poločety zapadl do granátové jámy a zůstal tam. Četa předjela rotu 167. pluku a postupovala na dvorec St. Paul. Předsunuté postavení Němců, vybudované podél silnice z Corey do Vouty, bylo vzato prvním náběhem. Osádka — 1 důstojník a 5 mužů — byla zajata. Po dosažení tohoto cíle byl zjedнан styk s pěchotou a bylo rozhodnuto pokračovat v útoku na St. Paul. Pěchota šla v patách za tanky. Po dosažení hřebenu ozvaly se 2 německé těžké kulomety, které pravá poločeta snadno umlčela. Pěchota šla hned potom kupředu, byla však zastavena 100 m před stohy slámy stojícími jihozápadně od dvorce. Velmi četné kulomety skryté v ovesném poli jihozápadně od dvorce zastavily postup pěchoty. Všechny tanky jely kupředu. Rozdrtil jsem svým tankem 1 kulomet v stohu slámy. Ostatní kulomety byly skryty v ovesném poli, a ačkoli na nás střílely, nemohly být přesně zjištěny, takže velitelé tanků mohli střílet jen podle dohadu. Nepřítel se ukázal velmi houževnatý a jeden muž vystoupiv na tank, zranil dvěma ranami z pistole 1 poddůstojníka a velitele tanku. Ježto jsem nemohl přesně zjistit umístění kulometů, které zahájily na všechny tanky silnou palbu, zjednal jsem styk s pěchotou, ležící 200 m za námi. Tam jsem se dověděl, že bylo rozhodnuto další postup zastavit.

Tanky nesplnily své úkoly proto, že jich bylo málo. Kdyby byl býval velitel tankové rotы zasadil místo jedné čety celou rotu najednou, byl by býval dosáhl výsledku jako příštího dne, kdy Němci skutečně byli zahnáni“.

Posun terénu, tím i zásobování a odsuny jsou odkázány většinou na cesty.

I dělové palby v rovinách s porostem jsou velmi omezeny tím, že porost úplně skryje jednotky před pozorováním. Dělostřelectvo tedy nemůže pozorovat účinky své palby, a proto ji nemůže ani správně řídit. Střílí bez pozorování a mnohdy na místa, kde nepřítel právě není. Proto nutno přidělovat značnou část dělostřelectva jako doprovodné, jinak by plynulo střelivem. Palbu ze zadních postavení může řídit jen na cesty a do jejich nejbližšího okolí, pak na křižovatky, hráze, živé ploty a p., t. j. dobře zjištělé předměty.

Ztížené disponování, orientace a styk nedávají tedy možnost plně využít v boji všech druhů zbraní. Tento terén je možný více méně jen pro pěchotu, která tu sama rozhoduje o výsledku boje, a proto musí být k němu náležitě vybavena a ostatní zbraně musí jí být podřízeny. Boj v tomto terénu pro svůj těžký charakter má ráz úporného boje (nárazového boje), obdobného boji v lese; vyžaduje také množství vojska.

Malý výhled znemožňuje dohled velitelů na mužstvo, což poskytuje možnost zbabělým a nerozhodným vyhnout se boji.

Když mužstvo nevidí své sousedy, odlučuje se od svých jednotek a často se bez zlého úmyslu připojí k cizím jednotkám, nebo se vrací dozadu, kde demoralisuje a vnáší nepořádek a rozklad do jednotek.

Panika se šíří v rovinách s porostem s neobyčejnou rychlostí. Protože není vidět dále než na dosah ruky, vojíni velmi rychle ztrácejí hlavu a věří často i nejnesmyslnějším zprávám; nakazí ihned příkladem paniky a útekem ostatní. Zamezit paniku je velmi těžké, vezmeme-li v úvahu, že mužstvo nevidí svých představených a naopak. Proto se musí každý velitel snažit mít své jednotky v tomto terénu pohromadě, dělat častěji zastávky a kontrolovat počet. Každý velitel družstva, ba i čety musí podle možnosti ovládat svou jednotku zrakem.

Vzhledem k tomu připadá v boji v rovinách s porostem i nejmenšímu veliteli veliký podíl samostatnosti a odpovědnosti. Celkový výsledek boje závisí skoro výhradně na nejmenších velitelích jednotek, jak dovedou využít vlastní iniciativy, rozhodnosti a pohotovosti. Každý velitel, který se střetne s nepřítelem, musí se samostatně a okamžitě rozhodnout a nesmí vyčkávat rozkazů vyšších, poněvadž dojdou příliš pozdě nebo nedojdou vůbec.

Roviny s porostem však skýtají v některých případech i značné výhody. Chrání vojska před pozorováním pozemním i vzdušným. Zato může letec pozorovati trény na cestách a širokých mezích.

Shromažďování i táboření v rovinách s porostem je sice chráněno před pozemním pozorováním, je však vydáno pozorování vzdušnému, není-li dobře užito zastírání, což je mnohdy velmi těžké. Je nutno dbát, aby vojska svou přítomnost nijak neprozradila (ohně, kouř). Dále třeba pamatovat, že účinek bojových chemických látek je v tomto terénu mnohem trvalejší než v terénu holém. Přesuny s utajením jsou možné i zcela blízko nepřítele. Proto možno použít těchto porostů k přibližování, k shromažďování a přípravám k útoku.

Roviny s porostem jsou též nejlepším prostředkem k překvapením všech druhů, ovšem jak pro nás, tak i pro nepřítele. Na to třeba pamatovat při všech operacích, i když jsme učinili všechno, abychom nebyli překvapeni.

IV.

Vliv uvedených zásad v rovinách s porostem na obranu.

Nejvýhodněji se brání takové roviny s porostem, které jsou posety řadou rybníků nebo protkány údolími bažinatých řek a potoků s močálovitým okolím, bez dobrých komunikací. Taková místa jsou pro útočníka málo výhodná a každý velitel se jim raději vyhne. Je totiž odpověden za to, aby přijal boj za nejvýhodnějších podmínek; když však je přece přinucen na ně útočit, obránce brání jen přechody v nich, na něž co možná soustřeďuje i dělovou palbu, a střeží jen uvedené přírodní překážky. Taková místa lze totiž z mapy snadno zjistit. Je to tedy opět pěchota, na níž leží celá tíže tohoto boje. Jiné druhy zbraní mohou pěchotu jen zesílit. Proto kvalita pěchoty při obraně v rovinách s porostem má největší význam.

Všeobecné výhody obrany v rovinách s porostem jsou v tom, že se obránce může lépe skrýt před pozorováním a tím i před palbou nepřítele, ovšem jen potud, že útočník nevidí cíle. Může také vhodně ukrýt své palébné prostředky, skrytě se pohybovat uvnitř obranného postavení, rovněž dobře skrýt zálohy a konečně může provést skrytě dobré a dosti značné opevňovací práce.

K nevýhodám obrany v tomto terénu sluší počítat ztíženou možnost velení, těžkou organisaci spojení, špatný výhled a orientaci, roztržitost a izolovanost jednotek, účinek bojových chemických látek, konečně i snadné zjištění trasy letcem, není-li dobře zastřena nebo opatřena klamnými stavbami.

V rovinách s porostem je možno zříditi pozorovatelný na stromech, ovšem jsou-li ve skupinách (samotný strom se k tomu účelu těžko hodí), na budovách; nebo je lze v porostu vhodnými prostředky upravit. Leč ani tyto pozorovatelné nám nedají takového přehledu, jaký je nutný k vedení boje, a jsme nuceni se spokojit jen malým výsekem pozorovaného terénu. Zákopy se dají dobře zastříti v křovinách a v kukuřici. Hůře je tomu v obilí, kde tyto masky nutno denně obnovovat. Umělé překážky se dají skrýt, jsou-li postaveny v mladém obilí a dobře zarostou. Ve vyrostlém obilí se vyšlapou cesty. Pozemní průzkum vedený proti jednotce v obraně nedává obyčejně také zvláštních výsledků. Malý výhled zabrání průzkumu zjistit přibližnou sílu obránce a jeho sestavu. Rovněž zajatci mohou dáti nepříteli velmi málo zpráv o celkové sestavě vyjímajíc malé úseky, kde byli právě umístěni.

Proto při útoku na nepřítele bránícího roviny s porostem nikdy nenašromáždíme tolik zpráv, aby nám daly představu o přesném umístění a silách obránce.

Roviny s porostem dávají obránce možnost umístit jeho zálohy skrytě a rovněž bude skryt každý manévř těchto jednotek. Přiblížení jednotek určených k protiútokům může proto být provedeno nepozorovaně a s překvapením pro útočníka, sám protiútok může obránce spustit jen v tom směru, v kterém byl připraven. V přehledném terénu jsou vždy přibližující se zálohy určené k protiútokům velmi silně postřelovány nepřátelským dělostřelectvem, neboť zarámuje úsek, v němž útočí. Účel této přehrady je zabránit zálohám vyrazit k protiútokům. Nepřítel také dobře vidí směr proti-

útočku obránce a má možnost připravit se na něj, soustředit své síly a palbu tam, kde třeba.

Při obraně roviny s porostem je však nutno, aby jednotky určené k protiútočku zaujaly určené východiště, dostaly správný směr a během pohybu jej zachovaly. Jejich pohyb musí být rychlý, a proto je nutno, aby znaly svou úlohu již dříve a aby jim nebyly dány více než jeden anebo dva předpoklady; cesty postupu musí být předem důkladně prozkoumány a vytyčeny. Veškeré překážky na těchto cestách musí být předem odstraněny. Průzkum cest vykonají určené hlídky, kterých se později užije jako průvodců. Také je nutno, aby se sám velitel těchto jednotek zúčastnil tohoto průzkumu. Malý rozhled ztěžuje udržování směru. Proto je velmi důležité vytyčit cestu až k východišti pro útok. Toto vytyčení cest (směrů) může být uděláno ve dne bílými pruhy asi 10 cm širokými a položenými na zemi, v noci by se snad dalo použít malých lamp, které by byly umístěny na určitou vzdálenost a obráceny v tom směru, odkud přicházíme.

Obtížnější je již umístění trénu. K tomu třeba využít skutečně vysokých kultur, dva i více metrů, nebo řad stromů a vzrostlých křovin, ve vzdálenosti vně dostřelu těžkých kulometů. Podobně tomu je i při zásobování a odsunech, kde bude lépe použít kár, neboť daleko snáze projedou. Proto buduje obránce skladiště v samé blízkosti bojové čáry, jinak je nutno, aby budoval spojovací zákopy až k trénům.

Cirkulaci je třeba přesně upravit, aby každý zákop sloužil jen pohybu v jednom směru.

Roviny s porostem poskytují též několik výhod pro vybudování postavení. Nejenže zastírají již provedené práce proti pozemnímu pozorování, ale dovolují je konat úplně skrytě, což do značné míry zvyšuje výkon práce jednotlivce a zrychluje celkový postup.

Kdežto ve volném terénu nutno vybudovat postavení dříve než přijde nepřítel, v rovině s porostem můžeme pracovat téměř až do samého spuštění nepřátelského útoku.

Při obraně není vždy nutno tvořit nepřetržitou řadu zákopů a je spojovat, k čemuž v přehledném terénu jsou vojska nucena často ne proto, aby se zlepšil výstřel, nýbrž aby se kryli vojíní před nepřátelským pozorováním a tím i palbou. Někdy úplně postačí zřídít ohniska odporu bez spojovacích zákopů. Malé množství zákopnických prací dává pak možnost šetřit pracovníky i časem a upotřebit jich na jiných místech.

Nejdůležitější a zároveň největší práce je úprava výstřelu pro kulomety. Při tom se však naskytá otázka, jak zabránit, aby nebyl spatřen celý obranný rozvrh letci.

Mimo to je nutno budovat úkryty pro mužstvo a skladiště střeliva a ostatních zásob, podle okolností zřídít zvýšená stanoviště kulometů. Vhodný je tu způsob používaný Rusy — „sklápecí zastřená stanoviště“ pro kulomety a rovněž svrchu uzavírané úkryty, pokryté stejnou obilninou. O zvýšení kulometných stanovišť mluví historický příklad, uvedený z průlomu polské fronty ruskou jezdeckou armádou Buděnného 20./V. 1920: „Ukrajinská pole porostlá tou dobou vysokým a hustým obilím ztěžovala pozemní pozorování a skoro vyloučila účinnou palbu ležícího střelce. Okolnost, která byla mnohem větší nevýhodou pro zakopaného obránce než pro útočníka pohybujícího se na koni. Jeho kulomety mohly lehce pálit přes vysoké obilí, protože byly zařízeny pro palbu s vozidel. Obrněná auta Buděnného se pohybovala nejen po silnicích a cestách, nýbrž mohla pracovat v terénu mimo cestu.“

Rovněž nutno počítat s tím, že opevňovací práce v těchto prostorech jsou ztíženy tím, že půda bývá bahnitá a brzy přicházíme na spodní vodu. Proto musí být často stavěny zákopy nad zemí s podlahou ze dřeva. Na místech, která umožňují palbu na větší vzdálenost anebo několika směry (křížovatky cest, širokých mezí atd.), je dobře vybudovat pro kulometry betonové kryty.

Roviny s porostem mohou skrývat i přírodní překážky, takže jednotlivé úseky lze upravit tak, že útočník dá na sebe působit, aby postupoval ve směrech výhodných pro palbu kulometů obránce. Též je možné část prostoru dobře zatarasit překážkami i jen ji střežit, může-li obránce taková místa s jiných míst postřelovat (obr. 1).



Obr. 1.

Úprava předpolí pro lepší výstřel se provádí v takovém rozsahu, aby zůstala skryta před pozorováním pozemním.

Odstraní se proto jen nejnnutnější kultura a směry palby obránce se nenápadně označí. Postavení pak je vpředu střeženo hlídkami, aby útočník nemohl s překvapením přilnout k jeho čelí.

Obránce může s výhodou použít též ÚV. pro protiútočích, které předem dobře připraví.

Užití dělostřelectva v rovinách s porostem bude záviset na úkolech a na možnostech pozorování. Bude-li možná centralisace velení, bude přece třeba přidělit velitelům pěchotních jednotek části doprovodné. To je pak blízko předního okraje postavení. Pro nepatrný a někdy téměř žádný výhled musí mít každá baterie dostatečný počet pozorovatelů, aby byla s to postřelovati veškeré cíle určené jí v úseku. Proto každé baterii mohou být dány velice malé úseky k postřelování. Soustředit několik baterií na jakýkoli cíl je velmi obtížné.

Je dosti možné, že dělostřelectvo vůbec nebude moci postřelovat určitá pásma před předním okrajem hlavního postavení a nebude moci ani střílet dovnitř postavení. Taková pásma musí být přesně známa jak veliteli dělostřelectva, tak i velitelům pěchoty, v jejichž úsecích jsou. Pěchota pak musí svými prostředky zesílit obranu těchto míst.

Použití bojových chemických látek je velmi výhodné. Při pohybné válce je největším nebezpečím pro obránce postřelování plynovým střelivem, poněvadž tento druh přepadu plynem nevyžaduje zvláštních příprav a nemůže být obránce ani paralysován. Plyny zůstávají dlouho v prostoru a zachovávají svou hustotu. Jednotky bránící se v rovině s porostem nemusí dlouho vědět o tom, že jsou postřelovány plynovým střelivem, což ještě zvětšuje nebezpečí. Za určitých podmínek může být proveden nepřítelům útok i plynemety, obzvláště před samým útokem.

Proto obránce musí být připraven i na vyklizení jednotlivých prostorů i obranných pásem.

Naopak i obránce v rovině s porostem má velkou možnost pro chemický přepad nepřítel. Může dříve trvalými nebo prchavými bojovými chemickými látkami zaměřit vhodná místa pro přiblížení nepřítel a pravděpodobná postavení jeho dělostřelectva. Má dále možnost skrytě připravit veškeré druhy přepadů bojovými chemickými látkami a použít jich úplně s překvapením pro nepřítel. Konečně je v rovinách porostlých zejména obilím nebezpečí požáru, s čímž musí obránce počítat.

V.

Příprava obrany a volba obranného postavení.

To, co bylo řečeno, jasně dokazuje, že roviny s porostem velmi zne-
snadňují vojenské operace, kde hustota porostu, močály nebo blátivá půda
mnohdy na velikých prostorech zpomalují pohyb vojska; dochází k poru-
šení taktických svazků, což velmi rychle vyčerpává bojující jednotky; jindy
zase dochází k citelným ztrátám způsobeným vlastními jednotkami sešed-
šími se směrů nebo tím, že čelní jednotky přinucené palbou obránce zaléhají
pokračující přiskoky. Ježto v porostu unikají pozorování svých velitelů,
mohou se zpožďovat, takže se pak snadno stane, že zadní jednotky střílejí
do předních, což má v zápětí vznik paniky.

Tím se stává, že útočník nemá nikdy zisku úměrného ztrátám jak na
lidech, tak i materiálu. Přes to je nucen do těchto prostorů jít, nepřipu-
stí-li situace zdolat obránce v nich usazeného manévrem.

Boj v těchto prostorech tedy možno přirovnat k bojům v lesích v ro-
vině, ovšem s horším ještě výhledem a výstřelem, kde porost nezachycuje
vůbec střely, kde není krytých prostorů pro střelbu a střelba sama nezpů-
sobuje tolik hluku. Rovněž pozorování ze vzduchu proti lesům je lepší.

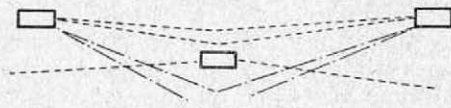
Také lze užít přirovnání k bojům v noci, co se týká pozemního pozo-
rování a střelby. Z toho vyplývají nutná opatření pro ten nebo onen druh
boje.

Úspěch obrany závisí značnou měrou na vhodné volbě trasy obranného
postavení. Ve volném terénu je tato volba snazší, protože tu značně přispí-
vají údolí — lesíky a vodní toky, stavení, vesnice atd.

V rovinách s porostem tomu tak není. To jediné, čeho se tu můžeme
přidržet, jsou vodní toky, rybníky, silnice, cesty a meze, ale ty ovšem zá-
roveň usměrňují i postup nepřítele.

Obrana zde je tím snazší, čím jsou prostory bahnitější, rozmoklejší
a rozbrázděnější vodními toky s málo brody a mosty, nebo jsou-li v nich
řady rybníků.

Tu pak můžeme skutečně přinutit nepřítele, aby svůj postup omezil na
určité nepatrné množství směrů. Hromaděním svých prostředků na tyto
směry ztrácí čas, zatím co obránce získává, zvětšuje odolnost na napa-
dených směrech, jestliže je ovšem předem řádně ohodnotil a založil na
nich svůj obranný plán.



Obr. 2.

Prakticky se projeví tato obrana
nejprve uzavřením nejdůležitějších
směrů, kdežto méně důležité se jen střeží, a to buď palbou z právě uvede-
ných míst, nebo není-li to možné, hlídkami nebo obsazením, ovšem poněkud
řidším.

Organisace obrany záleží v tom, že dáme do prvního sledu co největší
množství palebných prostředků všech zbraní pěchotních a tam, kde je to
možné, k doplnění palebné přehrady dělovou palbou. Na hlavních směrech
zdvojíme, podle okolností ztrojíme obranné postavení upravením výstřelu
tak, aby sousední ohniska mohla vzájemně před sebe stříleti, a padne-li
některé, nahradila je palbou.

To zesílí obranu, zpomalí postup útočníka, čímž stoupne pocit bezpeč-
nosti u obránce.

Útočník utrpí značné ztráty, bude-li chtít zlomiti odpor v těchto směrech.

Hlavní obranné postavení volí obránce podle situace:

a) V e d e t r a s u po okrajích ploch s vysokým porostem (kukuřice, vinice, žito, pšenice), nechává je v předpolí porosty nízké (řepu, brambory, jetel, ječmen, travu). Tím vznikne klikatá čára umožňující bočné palby na jednotlivé úseky polí. Při systému pásových polí bude nutno získat klikatost řezáním polí.

b) Učlenění zbraní a jednotek.

V obraně vyplývá učlenění zbraní a jednotek z rozvrhu palby, kterou chce obránce útočníka zastavit. Poněvadž v rovině s porostem je výstřel a pozorování nepatrné, postavení málo přehledné nebo vůbec nepřehledné, nemůže se členit do hloubky jako ve volném terénu. Těžké kulomety nemohou všeobecně využít svého dostřelu a obránce je proto nucen dát jich do prvního sledu velký počet; tento sled bude bojovými prostředky přesycen v daleko značnější míře než při obraně ve volném terénu. Nemůže se tedy uplatnit šachovité rozložení paleb zdrojů a vzniká tak mělké obranné pásmo. Takových pásem se buduje za sebou několik; závisí to na čase a na silách, kterými se disponuje, a na chování nepřítele. Vzdálenost mezi jednotlivými pásmy se volí tak velká, aby dělová palba, řízená na jedno pásmo, nezasáhla zároveň druhé.

Pro omezený výstřel a mělkost pásem součinnost samočinných zbraní je těžko proveditelná.

Trasu pásma vede obránce nepravidelně (klikatě), aby dělostřelecké pozorování útočníka nemohlo dobře určit jeho polohu; neprochází tedy podél cest, kde by se mohlo lépe využít kulometů. Zato při obraně narychlo zřízené se využívá takových míst, která se hodí pro střelbu na větší vzdálenost. Protínají-li obranná pásma cesty nebo meze, umísťují se těžké kulomety tak, aby na ně mohly podélně střílet.

Jinak těžké kulomety umísťujeme v obranném postavení tak, aby mohly střílet bočně nebo šikmo. Bočné palby dosahujeme automaticky klikatou trasou nebo tvorbou umělých flankovišť se střelnými umísťovacími střílet jen v daném směru. Tato flankoviště musí být dobře chráněna zepředu nebo zajištěna sousední osádkou a kromě toho opatřena překážkami.

Výstřel se co možná upraví tak, aby sousední dvě ohniska mohla vzájemně před sebe pálit. Je dobré při tom označit směry a vzdálenosti paleb vhodným způsobem. Mezeru vzniklou mezi dvěma ohnisky vyplní střelci z pušek a z lehkých kulometů. Poněvadž obranné pásmo nemá hloubky, je nebezpečí, že padne celé do rukou nepřítele bočním využitím průlomu, bude-li proráženo na jednom místě. Proto je nutné mezi dvěma obrannými pásmy utvořit příčky, upravené pro střelbu a opatřené drátěnými překážkami. Tyto příčky zabrání nepříteli využít místního průlomu do stran a jsou zároveň východištěm protiútoků.

Aby se dosáhlo žádoucí soudržnosti v jednotkách, musí být obranná sestava hustá, ale to vyžaduje značných sil. V porostu není možno počítat s tím, že bychom mohli zasadit zálohu, kde toho bude potřeba, a ve správném směru. Tyto zálohy budou se pohybovat velmi pomalu a zpravidla se zpozdí. Nebudou to proto veliké zálohy. V nepřehledném terénu nebudeme spolehlivě a včas vědět, kde a jak jich máme použít. Zato bude nutno mít po ruce malé místní zálohy (nejvýše rotu), které svým okamžitým zása-

hem mohou často odrazit nepřítele mnohem silnějšího, který byl již desorganisován útokem, nezná svou vlastní situaci a neví, co se děje vpravo a vlevo. Zde má ráznost a překvapení velikou důležitost.

Při umísťování jednotek určených k protiútoku musíme pamatovat:

1) na malý rozhled,

2) na obtíže se zachováním směru při přesunech a nezpomalený ruch přesunu,

3. na včasnost protiútoků, aby se nedala nepříteli možnost zachytit se na dosaženém místě.

Z toho vyplývá, že jednotky určené k protiútokům musí být umístěny co nejbližší místům, kde má být proveden protiútok, musí stále sledovat směr předpokládaného svého použití a mít stálý styk s čelním sledem.

Jednotky, jichž nepoužijeme v prvním sledu v hlavním obranném pásmu, budují druhé pásmo, zcela podobné prvnímu.

Protože pěchotní zbraně s plochou drahou střely nemají takové výkonnosti jako v přehledném terénu, musíme své postavení podle toho organisovat a výstřely upravit anebo, lépe, tvořit umělá flankoviště. Celé hlavní obranné postavení bude se skládat z několika postupných obranných pásem, z nichž první bude hlavním postavením. Za každým obranným pásmem budou malé místní zálohy.

c) Postavení předních stráží.

Prostor, který je před hlavním obranným postavením, dává útočníku možnost přiblížit se skrytě na malou vzdálenost k obránci, ale zároveň ztěžuje jeho rozvinutí, zpomaluje jeho postup a desorganizuje jeho jednotky. Aby tato desorganisace byla účinnější, je třeba vyslat před hlavní postavení ve směru k nepříteli PS.

PS. se brání buď na místě nebo vedou ústupový boj zdržující a rozkládající nepřátelský postup.

Můžeme-li posunout PS. směrem k nepříteli tam, kde mají volný výstřel, můžeme jim svěřit úkol odporu, neboť, jsouce skryty v porostu, mohou i počtem slabé vytvořit řídkou přehradu a dobře se odpoutat. Úlohou PS. bude v tomto případě donutit nepřítele k rozvinutí event. k rozhodnutí ještě před příchodem k porostu a zdržovat pak jeho postup až k přednímu okraji hlavního postavení.

Jde-li však o velký lán, kde i PS. musí zůstat uvnitř porostu, vyžadovala by palebná přehrada značných sil vzhledem na omezený okruh působnosti samočinných zbraní a na úpravu terénu. Přece však nesmíme ponechat tyto prostory nepříteli bez boje a svěříme je PS., které mají nejvýše zdržovat postup nepřítele ústupovým bojem. Takový ústupový boj se dá v porostu provést mnohem snadněji než ve volném terénu, protože se můžeme snadno od nepřítele odpoutat; musí však být dopodrobna připraven. Směry ústupu jednotek musí být důkladně označeny a udána místa, na nichž má být kladen odpor. Směry vedou k určitým bodům hlavního postavení, jež musí být dobře známy osádce hlavního postavení. Rozhodné a odvážné jednání jednotlivých částí PS. může někdy donutit nepřítele, aby zanechal úmyslu útočit na hlavní postavení v porostu. Proto vybíráme pro tyto PS. nejlepší jednotlivce nebo jednotky pod velením odhodlaného a iniciativního velitele.

Nemáme-li možnost takto organisovat postavení PS., zřídíme před hlavním postavením předsunutá ohniska odporu, hlavně na silnicích, ce-

stách a mezích s překážkami a s dostatečnou zásobou střeliva a potravin, aby se mohly osádky co nejdéle bránit na místě a tím zdržovat nepřátelskou akci proti hlavnímu obrannému postavení.

Při užití tohoto způsobu musíme být velmi opatrní a napřed uvážit všechny okolnosti, než se rozhodneme. Taková ohniska jsou vlastně obětována, protože nemůžeme doufat, že by mohla být osvobozena pozdějším protiútokem.

K zajištění PS. vysíláme časté a četné hlídky na dosti značnou vzdálenost.

Velitel PS. musí být bezpodmínečně spojen se svým představeným telefonicky. Spojení mezi polními strážemi se udržuje s pomocí zvukových signálů.

d) Provedení obrany.

Obrana se provádí palbou a pohybem. Bylo již řečeno, jak si počínat, aby palba byla co nejúčinnější. Obranu dále zesilují umělé překážky. Jimi může být podle okolností opatřena celá fronta. Drátěné překážky zřídíme jednak před samými zákopy, jednak jimi můžeme zatarasit i celé prostory; ponecháme jenom ty, kudy chceme, aby nepřítel postupoval k upraveným místům obranného postavení. To platí pro všechna pásma tvořící hlavní postavení. Máme však zájem na tom, abychom zabránili co nejdéle nepříteli vniknout k tomuto postavení, a proto ho musíme rušit za jeho postupu porostem. Snažíme se proto zavést nepořádek do jeho sestavy, na jejímž uchování závisí výsledek boje. Toho dosáhneme, je-li to možné, palbou předsunutých částí dělostřelectva na cesty a meze, které jsou vodítkem nepříteli, nebo i nepřímou palbou těžkých kulometů, která má v tomto porostu velký morální účinek.

Záloh do provedení protiútku použijeme k vybudování dalších obranných pásem.

VI.

Styk a spojení v obraně v rovině s porostem.

Organisace styku a spojení a tím i velení je v porostu, jak jsem již dříve uvedl, neobyčejně ztížena.

Velitel, ač sám nic nevidí, přece je nucen učinit si představu o průběhu boje, a to jen podle hlášení podřízených velitelů. To nutí všechny podřízené, aby závčas zpravili velitele o všech událostech a změnách během boje. Nejobtížnější je styk a spojení dělostřelectva s pěchotou.

Všechny jednotky musí být spojeny telefonicky. Stavbě linek musí být věnována zvláštní pozornost a linky nutno zakopat. Jinak stavba i kontrola spojení zůstává skryta před pozorováním.

Kromě telefonu můžeme použít radiotelegrafie a radiofonie, raket i akustických signálů. Pro spojení běžci třeba důkladně označit cesty, a to tak, aby mohli udržet správný směr i v noci.

Obranná fronta se rozdělí na malé úseky, které lze snadno zvládnout, a to tak, aby odpovídaly organickým svazkům (rotám, praporům). Do každého úseku vede telefonní linka; tyto linky se soustřeďují vzadu u velitele. Dojde-li pak k nepřátelskému útoku, lze jen tak zjistit, na kterém úseku nepřítel útočí.
